

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Księżak (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Czubik

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie ze skargi S. D.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki

w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie

pod sygn. akt III AUa 282/20

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych 31 maja 2023 r.

- 1. stwierdza, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt III AUa 282/20 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje S. D. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie 4000 zł;**
- 3. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz S. D. 200 zł uiszczone tytułem opłaty od skargi;**
- 4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz S. D. 240 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym;**
- 5. w pozostałym zakresie skargę oddala.**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 22 marca 2023 r. radca pr. G. S. – pełnomocnik S. D. wniósł o:

1. stwierdzenie, że w sprawie o sygn. akt III AUa 282/20, toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie, nastąpiła przewlekłość postępowania;
2. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kwoty 20 000,00 zł (dwadzieścia tysięcy złotych);
3. zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pełnomocnik S. D. wskazał, że postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie wywołane na skutek apelacji złożonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Kielcach toczy się od 39 miesięcy. Przez ten okres w sprawie nie zostały wydane żadne zarządzenia, nie wyznaczono terminu na rozpoznanie sprawy, a z uzyskanych informacji telefonicznych brak jest jakichkolwiek przybliżonych wiadomości co do terminu rozpoznania sprawy.

W odpowiedzi na skargę Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie wniósł o oddalenie, a w przypadku jej uznania o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Po dokonanej na potrzeby rozpoznania niniejszej skargi analizie akt sprawy toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie pod sygn. akt III AUa 282/20, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w tej sprawie doszło do przewlekłości postępowania.

Jak wynika z akt przedmiotowej sprawy, od momentu wpłynięcia do sądu II instancji 22 stycznia 2020 r. apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach z 2 grudnia 2019 r., sygn. akt V U 1348/17 złożonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddział w Kielcach, zostały podjęte następujące czynności.

22 stycznia 2020 r. sprawę zarejestrowano pod sygn. III AUa 282/20. 24 stycznia 2020 r. dokonano losowania przez System Losowego Przydziału Spraw Sędziego Referenta. Po przeprowadzeniu postępowania międzyinstancyjnego akta zostały przekazane na kalendarz akt oczekujących na wyznaczenie terminu rozprawy zgodnie z kolejnością wpływu. Zarządzeniem z 3 lutego 2020 r. odpis apelacji został doręczony pełnomocnikowi odwołującego się. Odpis apelacji został odebrany przez pełnomocnika odwołującego się 17 lutego 2020 r., który pismem z 2 marca 2020 r., doręczonym do sądu II instancji 10 marca 2020 r. udzielił odpowiedzi na apelację. Począwszy od tej daty, do momentu złożenia przez pełnomocnika odwołującego się skargi na przewlekłość, Sąd Apelacyjny w Krakowie nie podjął żadnych innych czynności w sprawie. Zarządzeniem z 3 kwietnia 2023 r. rozpoznanie apelacji zostało wyznaczone na ten sam dzień – 3 kwietnia 2023 r. Tego również dnia Sąd Apelacyjny w Krakowie wydał wyrok, w którym zmienił wyrok sądu I instancji w ten sposób, że oddalił odwołanie.

Trwająca tak długo beczynność sądu orzekającego w sprawie – w szczególności biorąc pod uwagę fakt, że wymagane na danym etapie postępowania czynności, sprowadzające się do wydania zarządzenia o wyznaczeniu terminu rozprawy apelacyjnej, były czynnościami czysto technicznymi – uzasadnia stwierdzenie, że w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt III AUa 282/20 nastąpiła przewlekłość. Jakkolwiek bowiem kilku, czy nawet kilkunastomiesięczny okres wyczekiwania na termin rozprawy apelacyjnej mieści się w pojęciu rozsądnego terminu, w którym sprawa może oczekiwać na jej rozpoznanie, to jednak za nieuzasadnione uznać trzeba zwlekanie z wyznaczeniem terminu rozprawy przez okres ponad trzech lat, jak to miało miejsce w omawianym przypadku.

Niezależnie od powyższego należy zwrócić uwagę na podnoszoną w odpowiedzi na skargę kwestię pogarszającej się sytuacji kadrowej Sądu Apelacyjnego w Krakowie oraz

związanego z tym zwiększającego się obciążenia poszczególnych sędziów w tym Sądzie orzekających. W tym aspekcie nie sposób przypisać winy w powstaniu przewlekłości postępowania wyłącznie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie. Wskazywane braki kadrowe wynikają bowiem ze złej organizacji wymiaru sprawiedliwości na poziomie ogólnokrajowym, ponieważ to na władzach państwowych spoczywa obowiązek należytego zorganizowania funkcjonowania władzy sądowniczej. Rzeczpospolita Polska ma, wypływający z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz z art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. 1993, nr 61, poz. 284 ze zm.), obowiązek takiego organizowania systemu jurysdykcyjnego, aby właściwe sądy mogły podołać rozstrzyganiu spraw sądowych w rozsądnych terminach (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 lipca 2005 r., III SPP 121/05; z 16 stycznia 2018 r., III SPP 57/17).

Niemniej jednak powołane okoliczności są całkowicie niezależne od stron toczącego się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie postępowania, a zwłaszcza od skarżącego, który swoim zachowaniem w żaden sposób nie przyczynił się do wydłużenia czasu jego trwania. Sygnalizowane trudności – choć z punktu widzenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie mają charakter obiektywny – nie powinny zatem blokować sprawnego prowadzenia postępowania.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 zd. 1 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 zł do 20 000 zł.

W ocenie Sądu Najwyższego żądana przez skarżącą kwota 20 000 zł jest nieadekwatna – w szczególności biorąc pod uwagę treść art. 12 ust. 4 zd. 2 u.s.p.p., zgodnie z którym bazowa wysokość sumy pieniężnej, przyznawanej od Skarbu Państwa, wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego postępowania, a także okoliczność, że skarżący nie wykazał, aby sprawa miała dla niego szczególne znaczenie (art. 12 ust. 4 zd. 3 u.s.p.p.). Biorąc to pod uwagę, Sąd Najwyższy uznał za odpowiednie przyznanie skarżącemu sumy pieniężnej w wysokości 4000 zł – w pozostałym zakresie oddalając skargę.

O kosztach postępowania, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika skarżącej, będącego radcą prawnym, ustalone stosowanie do § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2018, poz. 265) na kwotę 240 zł, orzeczono na podstawie art. 98

§ 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p.

J.M.

[ms]